

Casus mevr. Troelstra bij lesbrief 'Het voorkómen van probleemgedrag'

Bron: IDé innovatiekringdementie

<http://www.innovatiekringdementie.nl/Artikel/Hoe-mevrouw-Troelstra-zonder-onrustbanden-en-%E2%80%93medicatie-gelukkiger-werd.aspx>

Door: Elly Duijf

Hoe mevrouw Troelstra zonder onrustbanden en –medicatie gelukkiger werd

Onlangs ontmoette ik Tooske Buikman, een vijfendertigjarige enthousiaste fysiotherapeute die haar hart heeft verpand aan de zorg voor mensen met dementie. Tooske laat zich vaak inspireren door wat ze op de website van IDé leest. En ze geeft haar eigen goede ervaringen ook graag door aan anderen. In dit artikel vertelt Tooske over mevrouw Troelstra. Een nieuwe **bejegening** gaf een verschil van dag en nacht!

(Elly Duijf)

Alle namen in dit artikel zijn ter bescherming van de privacy gefingeerd.

Toen mevrouw Troelstra na een heupoperatie terugkwam in ons verpleeghuis, werd ze op voorschrift van het ziekenhuis gefixeerd. 's Nachts met een Zweedse band en overdag met een rolstoelband. Het was een crime; mevrouw verzette zich heftig en sloeg vaak om zich heen. Steeds waren er meerdere mensen nodig om haar vast te binden. Naar bed gaan vond ze vreselijk en ze sliep slecht. Zelfs met onrustmedicatie werd ze niet in toom gekregen.

Lage bedbank in plaats van vastbinden

Na een kleine week was het genoeg! Het moest anders, vonden we, en we gingen experimenteren. Haar bed werd verruild voor een gezellige uitnodigende lage bank in de gemeenschappelijke huiskamer. En naast deze bedbank kwam een bewegingsmelder. En dat werkte: mevrouw ging weer graag naar bed, sliep goed en de verzorging kon er op tijd bij zijn als mevrouw op wilde staan. En voor zover er risico was, werd dat geaccepteerd.

Het nieuwe bed werd improviserend gemaakt met drie opeengestapelde matrassen, een kleurige overtrek en kleurige kussens tegen de muur. Voor de verzorging was het opmaken van het bed wel lastiger, maar dat hadden ze er graag voor over. En de lichamelijke verzorging gebeurde aan de wastafel of in de douche.

Enthousiast geworden

Enthousiast geworden van de resultaten zijn we gaan uitzoeken wat we nog meer voor mevrouw Troelstra konden betekenen. Ze was voor ons geen gemakkelijke bewoonster. Op een negatieve manier vroeg ze veel aandacht, en dat stootte veel mensen af. Ze was onrustig en wantrouwend en wilde niet verzorgd worden. Ze had een enorme loopdrang waardoor ze zichzelf permanent uitputte en te weinig aan eten toekwam. In de loop van de tijd was er een toenemend aantal medicijnen voorgeschreven tegen onrust, agitatie en depressiviteit.

Wie is ze?

Als team van verzorgenden en behandelaars zijn we gaan kijken wat er achter dit gedrag schuilging. Wie is mevrouw Troelstra eigenlijk? Wat

beweegt haar en waar beleeft ze plezier in? Onze psychologe kreeg hierin een belangrijke rol. We zagen dat mevrouw in feite een heel sociaal mens is, die graag een praatje maakt en voor anderen zorgt. Maar ze is ook heel onzeker, over zichzelf en over anderen en ze vindt het moeilijk om voor zich te laten zorgen. We zagen ook dat ze graag complimenten krijgt en dol is op sierraden. Waar ze ook gek op is, is chocolade en ze heeft een hoge energiebehoefte.

Inspelen op behoeften

Met deze inzichten zijn we begonnen om beter in te spelen op haar behoeften. Wij lieten haar zoveel mogelijk zelf doen en volgden haar ritme. Als ze niet gewassen wilde worden, werd dat geaccepteerd en toen bleek dat ze van een paar verzorgenden wel verzorging toeliet, werden deze haar vaste zorgverleners.

We zochten ook naar iets om in te spelen op haar behoefte om voor anderen te zorgen. Wij begonnen met een knuffeldier. De eerste knuffel werd onmiddellijk door de huiskamer gesmeten en een tweede exemplaar werd voor korte tijd geaccepteerd. Later schaften we via Markplaats een pop aan met wandelwagen en een wiegje dat naast mevrouws bed kwam te staan. En dat was een succes: mevrouw wandelt nu regelmatig met haar wandelwagen en pop door huis.

Meegaan

Mevrouw krijgt chocolade als ze erom vraagt, en naast haar bedbank ligt ook wat voorraad die ze zelf kan pakken. We lieten toe dat mevrouw geen rust had om aan tafel te zitten. Ze kreeg een boterham in de hand die ze al wandelend op at. En op een gegeven moment gaf ze aan dat ze graag aan tafel wilde mee-eten. Tegenwoordig eet ze altijd met de anderen mee. Hierbij zorgen wij wel voor voldoende rust, bijvoorbeeld met een dichte deur.

In plaats van mevrouw Troelstra te mijden omdat we haar aandachtvragen lastig vonden, stappen we nu juist regelmatig op haar af om een praatje te maken. We slaan regelmatig een arm om haar heen en geven veel complimentjes. Dit doet haar duidelijk goed.

Als mevrouw Troelstra boos op ons is, gaan we daar nu heel anders mee om, en dat werkt. In plaats ons te verdedigen gaan we nu met haar beleving mee; 'Het spijt me mevrouw Troelstra, u hebt gelijk hoor, hoe kan ik het goed maken?' Haar even vastpakken. We gaan niet tegen haar in, want dan blijft ze juist vasthouden aan haar beleving en dat leidt tot extra boosheid.

Mevrouw is vrij om te slapen waar ze wil. Regelmatig kiest ze voor de bedbank in de huiskamer in plaats van haar eigen appartement.

Een ander mens

Soms vertoont mevrouw nog claimend gedrag en onrust. Maar heel veel minder! En haar medicatie? Die werd afgebouwd. Sinds twee maanden krijgt ze alleen nog de minimumdosering van een antipsychoticum en zodra het kan wordt ook dat gestopt.

De sleutel?

Wij leerden haar gedrag te accepteren en tegemoet te komen aan haar echte behoeften! We zitten in een leerproces – ook bij andere bewoners - en dat gaat niet meer stoppen als het aan mij ligt! Zorg voor mensen met dementie vind ik het boeiendste beroep dat er is!

Reageren?

Wil je reageren op mijn verhaal, of wil je jouw eigen ervaringen delen? Dat kan via blog pagina van IDé!

Meer lezen?

Zie op de site de medicijnen die mevrouw Troelstra kreeg en het benaderingsadvies van de psychologe.

Tooske Buikman, fysiotherapeut

Medicatie mevrouw Troelstra

Bijlage bij artikel 'Hoe mevrouw Troelstra zonder onrustbanden en –medicatie gelukkiger werd', door Elly Duijf (Innovatiekring Dementie), juni 2011.

In de afgelopen 2 jaar is bij mevrouw Troelstra het hele scala aan gedragsbeïnvloedende medicatie langsgeslagen. Diverse merken antipsychotica gecombineerd met antidepressiva en/of middelen tegen hyperactiviteit of onrust:

Antipsychotica: Risperdal, Clozapine, Haldol,

(Manisch) depressiviteit / onrust / hyperactiviteit / epilepsie: Depakine, Dormicum, Keppra, Ritalin

Antidepressiva: Citalopram

Heden: 1 keer daags de minimale hoeveelheid Risperdal (0.5 mg) en voor de rest niets meer.

En deze wordt ook gestopt zodra het kan.

Benaderingsadvies mevrouw Troelstra

Bijlage bij het artikel 'Hoe mevrouw Troelstra zonder onrustbanden en –medicatie gelukkiger werd', door Elly Duijf (Innovatiekring Dementie) juni 2011.

Diagnose:

Dementie, vermoedelijk Alzheimer, met achterdocht, wanen, angst, aandachtvragend gedrag

Reden consult:

Benaderingsplan om positief gedrag bij mw. uit te lokken, niet zozeer verminderen van negatief gedrag

Observatie gedrag:

- Voortdurend lopen op de gangen, op zoek naar iemand die haar naar huis kan brengen, naar 'Mamsie'. 'ik moet nog werken thuis, ik kan echt niet langer blijven hoor'. Ik wil naar huis'
- In beleving is een medebewoner, haar broer. Ze kan deze bewoner uit zijn stoel trekken om haar mee 'naar huis' te nemen à gevaarlijke situatie.
- Agitatie bij correctie. Afleiden werkt vaak beter
- Geen controle à boosheid
- Wat er in haar hoofd zit, krijg je er niet uit! (KTG werkt aardig!)
- Mw. heeft een sterke behoefte aan menselijke aandacht; het liefst wil ze de hele dag aandacht en kan hier ook voortdurend op positieve of negatieve manier om vragen!! Achterliggend doel soms: hulp om thuis te kunnen komen, naar Mamsie
- Factoren die tot positief gedrag leiden:
 - o mooi uiterlijk, het kapsel mooi in model (mw. kan dan een hele avond in de nopjes zijn hiervan!)
 - o complimenten,
 - o pop Loesje,
 - o boodschappen doen, was opvouwen (kortom: huishoudelijke taken waarbij mw. zich volwaardig mens kan voelen, geen patiënt),
 - o mw. wil zich graag de dame voelen die zelf bepaalt.
 - o advocaatje met slagroom.

Benaderingsadvies:

Douchen:

- 's ochtends aangeven dat je vandaag de tijd hebt om mw. te douchen, haar kapsel mooi te maken! 'Wel zo leuk voor Mamsie, toch'. Zo kan ze zelf bepalen wanneer ze komt. Druk uitoefenen = weerstand
- stilstaan bij schaamtegevoelens 'ik snap dit heel goed, lijkt mij ook heel moeilijk'. Daarnaast mw. zelf een washand met schuim geven zodat ze afgeleid is met een eigen taak

Positief gedrag oproepen

- Spiegelen, de truc: Je geeft zelf aandacht aan mw. voordat ze erom vraagt, je doet hetzelfde als mw. doet
 - 1) als je haar ziet lopen: 'hé vrouwtje (dit vindt ze leuk), zwaaien
 - 2) 'je komt zo wel toch, je laat me niet wachten toch? Ik wil even kletsen met je'
 - 3) 'Tot zo dan hè, ik kan erop rekenen toch'
- Haar kapsel (1 a 2 min.) mooi maken, bijv. touperen, haarlak, haarspeldje erin

- Gaat ze in de weerstand, kun je dit ook eerst bij een ander doen zodat ze ook deze aandacht wil of aangeven: 'ik ben hier, als u wilt dat ik uw haar doe, kunt u even gaan zitten'.
- Mooie ketting/sjaal, complimenteren m.b.t. haar uiterlijk
- Neem mw. mee met boodschappen doen
- Wasje opvouwen of andere taakjes geven, vooral als je een wilde blik in ogen ziet verschijnen, wees er op tijd bij.
- Wanneer je dit vraagt à kans dat mw. het juist niet doet. Onderneem het gedrag dan zelf (spiegelen). Dit lokt bij haar gedrag uit en zij heeft de regie
- Pak zelf af en toe de pop vast zodat ze onderdeel wordt van de groep (zo lok je positief gedrag t.a.v. pop uit).
- Je kunt een hoekje maken in de huiskamer met glimmende dingen, zodat ze deze dingen pakt i.p.v. jullie agenda, spullen van medicijnkar etc. Kijken of dit werkt
- Ze houdt ervan als je haar even lekker 'vastpakt'

Omgaan met ongewenst gedrag

- Bij gevaarlijk gedrag (meenemen van medebewoner bijv.) probeer mw. af te leiden:
 - 1) 'He, mw. Troelstra, wat leuk dat ik u weer zie!! !' (sla een arm om haar heen en draai haar met je mee om
 - 2) 'dag lieverd, kijk eens wat ik heb (koekje, kop koffie of klein stukje chocolade) of 'kijk eens, ik moet u iets laten zien'
 - 3) Leid haar af door Loesje even uit de buggy te pakken, houd de pop boven je: 'Loesje, je bent zo'n zoet kind hè, wil je naar Mamsie?'
- Als mw. niet wil eten aan tafel, geef haar wat mee in de hand. Wil ze echt niet eten, accepteer dit, ze eet op andere momenten weer meer dus zo blijft het enigszins in evenwicht. Drinken mag ook staand, ze hoeft niet perse te zitten als ze dit niet wil.
- Claimt mw. je en het vormt op zich geen probleem: laat dit zo, maak desnoods een tijdafspraak 'over 10 min kom ik bij je' Of afleiden
- Is ze boos op je, ga (figuurlijk) onder haar zitten i.p.v. je te verdedigen: 'het spijt me mw. Troelstra, u hebt gelijk hoor, hoe kan ik het goed maken?' Pak haar even vast.
- Ga niet tegen de beleving in, want dat leidt tot boosheid en ze blijft dan juist vasthouden aan beleving. Ga erin mee en kijk hoe ver je komt